

FOLK OG LAND

NR. 6 — 19. ARGANG

LØRDAG 21. MARS 1970

LØSSALG KR. 2,—

Yngvar Ustvedt og «Norges allierte under krigen»

Av Ralph Hewins
(M.A., Modern History, Oxford)

I.

Mengden av tvilsomt historisk stoff tutet inn i ørene på nordmenn gjennom deres NRK-monopol synes å være grenseløs.

Dr. philos. Yngvar Ustvedt skriver således om sin løpende radioserie, «Troen på en fører»: «Vi har ikke først og fremst villet ta opp spørsmålene om denne fascismens forutsetninger, dens forhold til okkupasjonsmakt historie og utvikling, dens og til Norges allierte under krigen, men derimot det mer begrensede om dens ideologi.» (Morgenbladet 13.2.70. Mine uthevelser).

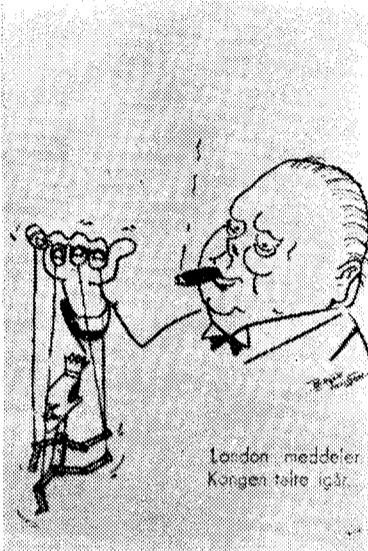
Min kommentar:

Spørsmålet om hvorvidt Norge var «alliert» under annen verdenskrig er mildt sagt omstridt. Det er derfor tendensiøst av Ustvedt på forhånd å gjøre sine tilhørere forutinntatte med et aksiom ex cathedra fra Marienlyst.

Dette er mere enn en akademisk, teknisk detalj av perifer interesse. Det er sentralt for den norske selvfølelse i dag og en fast bestanddel av den offisielle norske tese at «Kampen varte fra 9. april 1940 til 8. mai 1945». (Jens Christian Hauge, 18.3.69), grunnlaget for «rettsoppgjøret og for det nåværende norske «establishment». Som britisk borger er også jeg innblandet.

Den påståtte «allianse» er først og fremst bygget på ett dokument ifølge «Norway and the Second World War» (Andenæs, Riste og Skodvin), som det norske UD sto fadder til i 1966.

Dokumentet er «Norwegian-British agreement on the Norwegian armed forces in Great Britain (28.5.41). «Formal and detailed» kaller UD-boken denne traktat. I virkeligheten er den tveetydig og komplisert, noe som var uunngåelig under de usikre forhold som Nygaardsvoldregjeringen arbeidet under i England i 1940—41. Forståelig nok ble den ikke frigitt til offentliggjørelse før lenge etter krigen. («Norges Overenskomster

Slik så en karikaturtegner dengang på eksilregjeringens (representert ved Kongen) uavhengighet i England.

med Fremmede Stater 1940—1945.» utgitt av Det Kgl. Utenriksdepartement, Grøndahl, Oslo 1950). Da var norsk offentlig opinion blitt så indoktrinert at den aksepterte «alliansen» som en indiskutabel kjennsgjerning. Det begynner:

«The Government of Norway and the United Kingdom, affirming their determination to prosecute the war to a successful conclusion, agreeing that one of the objects of the war in the re-establishment of the freedom and the independence of Norway through its complete liberation from German domination, recognising the importance in their common interests of maintaining the armed forces of Norway, and desiring to establish the principles on which those forces will be organised for cooperation with the Allied Armed Forces, have agreed as follows —

«Article 1. The Norwegian Armed Forces in the United Kingdom (comprising Land, Sea and Air Forces) shall be employed either for the defence of the United Kingdom or for the purpose of regaining Norway. They shall be organised and employed under British Command, in its character as the Allied High Command, as the Armed Forces of the Kingdom of Norway allied with the United Kingdom.»

(Regjeringen i Norge og United Kingdom, som bekrefter at de er bestemt på å føre krigen til en seierrik avslutning, idet de er enige om at et av krigens mål er å gjenopprette Norges frihet og uavhengighet gjennom dets fullstendige befrielse fra tysk herredømme og er klar over betydningen av i felles interesse å opprettholde Norges væpnede styrker, og som ønsker å fastsette de prinsipper etter hvilke disse styrker skal organiseres for samarbeide med de allierte væpnede styrker, er blitt enige om følgende —

Artikkel 1. De norske væpnede styrker i United Kingdom (omfattende land-, sjø- og luftstyrker) skal anvendes enten til forsvar av United Kingdom eller i den hensikt å gjenvinne Norge. De skal organiseres og anvendes under britisk kommando, i dennes egenskap av alliert overkommando, som de væpnede styrker til kongeriket Norge alliert med United Kingdom).

En kan gjøre hva en vil ut av dette overensstemmende med ens forutfattede meninger, og det har vært gjenstand for juridisk strid mellom ledende norske og internasjonale jurister i en generasjon.

«Det offisielle Norge» klynger seg til den siste setningen (foran), eller rettere til den siste halvdel: «— as the Armed Forces of the King» (Forts. side 6)

To krigførende herrer: Nygaardsvold og Ljungberg.

Vesterlandets genbyrd

Betragtninger over dagens situation med utgangspunkt i Vidkun Quislings «Russland og Vi»

Fra en av våre danske venner har vi mottatt etterfølgende artikkel om Vesterlandets gjenfødelse. Han tar sitt utgangspunkt i Vidkun Quislings bok «Russland og Vi» og selv om nok enkelte kan være uenige i hans syn på utviklingen, så er det iallfall interessante betraktninger han kommer med.

Quisling hadde visjoner om Europas fremtid også i sin bok av 1950 «Russland og Vi». Den er utgangspunktet for vår danske venns analysering av dagens situasjon.

I sin bok om Russland skriver Vidkun Quisling, at skriver blir den kommunistiske revolution i Russland en asiatisk bevegelse med alt, hvad deraf følger, eller den kan blive en ny genbyrd for den nordiske race. Her minder han om, at det gamle Svitjod omfattende baade Vesterlandet og Russland, som paa vikingetiden var hersket af nordboer. Kiev hed Kænugaard, Russland hed Gardarike, Nisjninovgorod hed Holmegaard, og Konstantinopel hed Miklagaard eller Mikkelsgaard.

Det er interessant i dag at se, hvorledes kommunistsystemet bryder sammen paa flere fronter. Dels er det umuligt at lave en verdenskommunisme dirigeret fra Moskva. Det er slaaet helt fejl. Dels har det været umuligt at udrydde nationalismen og nationalfølelsen hos de folk, som er blevet undertrykket, og endelig er selve det socialistiske system i vild opløsning og er ved at tilpasse sig en økonomi, som virker vesterlandsk.

Imidlertid synes alting i dag at være laaset fast i den kendsgerning, at de to supermagter Sovjet og U.S.A. staar paa deres magts tinder

og sender rumskibe til maanen.

For den, der ser lidt mere nøgternt paa tingene, er der imidlertid mange interessante perspektiver ved disse to magters indre struktur.

U.S.A. er paa vej ind i borgerkrigen og drab, mord og gadekampe er daglig kost for amerikanerne. Denne udvikling fortsætter, og fra Cuba vender bataljoner af unge negre tilbage til staterne efter at være blevet uddannet til guerillia krig af erfarne folk. Det vældige landskræfter vil fremover blive brugt til at utkæmpe borgerkrigen, først i selve U.S.A., dernæst naar det syd-amerikanske fastland rejser sig mod pengevældets udbygning af disse lande. Dermed afskjerer U.S.A. sig fra at være verdens førende magt og andre vil tage magten, hvor det er muligt.

Sovjet viser sin store svagheit ved at maatte bruge politi og militær til at holde orden paa sit imperium.

30 aars kommuniststyre har ikke kunnet fostre en ungdom, som vil marchere under de røde faner, tværtimod.

(Forts. side 2)

NESTE NUMMER

av FOLK og LAND kommer som nevnt på grunn av påsken først 11. april. Av innholdet nevner vi:

Slutten av Ralph HEWINS' interessante drøftelse av hvorvidt Norge var «alliert», fortsettelsen av Alexander LANGE's gjennomgåelse av hva der er skrevet om mobiliseringen som uteble,

en artikkel av Oscar AALL: «Fram for pekuniær Lønnsomhet!» og en omtale av to glemte jubileer, en artikkel som setter fingeren på visse hendelser for 25 år siden som dagens minnefeirere gjerne vil glemme.

Foruten Ungdomssiden og annet stoff.

Vesterlandets genbyrd

(Forts. fra side 1)

De nationale kræfter i de undertvungne lande staar parat til at marchere mod øst, den dag frihedens time er inde.

Det var ikke tjekkernes ønske om en anden økonomisk politik, som fik Sovjet til at skælve, det var de nationale kræfter, som pludselig skød op over jordens overflade med en overvældende styrke. Først da, blev Sovjet angst og kaldte paa pansertropperne.

Men de gamle mænd i Kremel er skræmt. De ved, at ungdommen venter paa Frihedens time, og den kommer, naar det vældige Kina beslutter sig til at gaa i aktion mod Sovjet for at vinde magten over Asiens folk.

Professor Tage Ellinger, som vil være «Folk og Lands» læsere bekendt fra hans interessante bog om «Den forunderlige Krig», er vor førende Kinaekspert. Han har været i Mao Kina mange gange og levet blandt kineserne og er velanskrevet af systemet derude.

Han siger bl. a. «Mao forbereder Kineserne paa en kommendekrig. Det være sig en Atomkrig, en bakteriekrig (derfor fluejagten) eller en konventionel krig. Sovjets overlegenhet paa det tekniske omraade skal udlignes ved at organisere det vældige riges folkemasser i enheder helt ned til 10, som nøje ved, hvordan de skal optræde under en kommende A.B.C. krig.» —

Det er første gang i verdenshistorien, at saa mægtigt et folk som Kinas paa 7 til 800 millioner mennesker systematisk og grundigt forberedes til en krig, som tager alle muligheder i betragtning. Den oplyste ungdom flyttes fra storbyerne ud paa landet, og hvert eneste omraade organiseres militært, ja hver eneste fabrik og virksomhed er en militær enhed.

Denne storslaede organisationsform som slet ikke kendes noget andet steds i verden, vil gøre Kina i stand til ikke alene at modstaa Sovjet, men ogsaa at knuse Sovjet i Asien.

De tyve millioner russere, som danner bolværk mod den røde Stormflod fra Kina, skal dække en grænse paa mere end 6000 kilometer og selv med brug af rumskibe, kan de ikke klare denne opgave. Kina vil have de landomraader tilbage, som Zarens Rusland røvede fra Kina i sidste aarhundrede, og Kina vil formentlig tage hele Sibirien til Ural.

Der er ingen grund til at tro, at Kina vil gaa længere end til Ural. De store opgaver for Kina ligger mod Syd. Indien, Sydøstasien, Indonesien o.s.v. Her er de lande, som Kina kan beherske og udnytte, og ingen magt kan forhindre et sejrrikt Kina i at tage disse omraader.

Vi er oppdraget til at tro, at kun hvide mænd kan regere disse lande godt. Det er galt. Japanerne har regeret sig selv fortræffeligt, og Kina har en hærskaare af unge mænd og kvinder, som er veltrænede til at bringe orden i disse samfund, som lever i middelalderen eller oldtiden.

Indien er et tydelig bevis paa, at vesterlandske metoder slog fejl. Men Kina er et effektivt folk, og Mao har større psykologisk forstaaelse for jævne mennesker end kloge folk i Vesterled.

De to supermagters forfald, vil give plads for helt nye folk, og at Kina vil beherske Asien staar klart, men hvad med Europa?

Ungdommen i Vesterlandet Vesteuropa er syg paa sjæl og sind. Det staar ganske klart. Men det drejer sig ikke blot om Vesteuropas ungdom.

I Østeuropa er der vokset en helt anden ungdom op. Den er spartansk, krigersk, national bevidst og vant til at kræve meget af sig selv. Den er heroisk indstillet og er ganske fri for alle de bakterier, som fordærver den vestlige ungdom.

Det er højst sandsynligt, at den nye førerelite for Europa vil komme fra de unge, som i dag lystrer Sovjet og terper russisk grammatik for at komme paa universitetet, men i hemmelighed drømmer de om Frihedens Dag og den europeiske Morgenrøde, hvor sovjetkommunisterne er jaget bort og en ny æra indtræffer for Europas folk.

Naar Sovjet forbløder og sender sine hære mot Kina, vil Østeuropas folk frigøre sig selv for Sovjets jerngreb uden bistand fra Vestens folk, som bare vil sidde i stuen og titte paa T.V.-skærmen. Vestens folk er trællebundet og dets ungdom er ude af stand til at tænke og se realistisk.

Derfor vil det frigjorte Østeuropa frembringe de mænd og kvinder, som vil føre de nye nationale frihedstanker frem.

Det fælles fangenskab hos russerne har gjort, at de gamle nationale motsætningsforhold er kulet ned og forstaaelsen for samarbejde er vokset frem.

«Inhabilitet»

Herr redaktør!

Som et supplement til min artikkel «Inhabilitet» i Deres utgave for 21.2.-70 vil jeg gjerne henvise til usedvanlige uttalelser av høyesterettsadvokat Herman Knudtzon i Morgenbladet (14.12.-68) som jeg har oversatt.

Han beskrives som «politifullmektig» med adresse: Landsvikavdelingen, Victoria Terrasse, Oslo i «vel halvannet år fra mai 1945 til desember 1946», og «var fra tidlig under krigen aktiv i Milorg.» Han burde derfor vite hva han snakker om når han diskuterer «rettsoppjøret»:

«Jeg tjenestgjorde i Milorg da jeg ble bedt om å være med å etablere et sekretariat under den illegale politiledelse — — Kontakten med Rikspolisjefens kontor i London og Rettskontoret i Stockholm hadde vi gjennom den illegale politiledelse. Politiledelsen bestod av Svend Arntzen, Erik Solem, Heine Meyer, Tage Petersen og Lars L'Abée-Lund. (Mine uthevelser)

Og: «Det var jo landsvikavdelingen. En landsvikavdeling under forberedelse — — i 1943 — — Landsvikoppjøret startet de facto i London i 1942 og i Oslo i 1943 — — Jeg undertegnet 12 000 arrestordrer, mens krigen var i full gang — —

«Ja, nær sagt hvert eneste medlem av NS var registrert i sekretariatet, systematisk katalogisert i arrestasjonskategorier, i henhold til landsvikanordningen av 1942.»

Jeg vil peke på at «landsvikanordningen» bare var midlertidig i 1942 og var totalt ukjent for NS eller noen utenom en liten Hjemmefront-klikk, som således forberedte seg på å arrestere tusener av medborgere for en ennå ikke eksisterende «forbrytelse».

Videre må jeg spørre om

For vore øjne toner da det gamle Svitjod frem, og naar Bolsjevismens taagebanker er svundet bort, bryder den nationale Morgenrøde frem over hele Østeuropa, og vi vil møte en fri og frank ungdom, som vil være i stand til at række vore egne unge en haand, og føre dem ind i en ny æra, hvor stolthed, national bevidsthet, social retfærdighed og folkefællesskab vil være de bærende tanker.

Den ungdom i Norden, som i tide indstiller sig paa dette perspektiv, vil høste af sit fremsyn og blive det genfødte Nordens kommende mænd og kvinder.

Junker Jørgen

Til herr gransker av «historier», Skodvin

Før var det jernbyrd de brukte til beviset, det var i mørke middelalderår, nå er det «forskning» som de bruker for å vise at det er hvitt det som var svart igår.

Og når du får rettsbeskyttet din «historie» som kjerringer kan dømme trygt ut fra da vil jeg anbefale deg en liten glorie som jeg tenkte var vår herres rett å ha.

MIXER

man kunne utnevne Solem som habil dommer i Quisling-saken når han ikke bare hadde forberedt landsvik«lovene», men faktisk var medlem av det politikorps som arresterte og sperret inne Quisling og utallige medlemmer av hans parti?

For min enkle britiske tankegang er dette kvintessen av «inhabilitet». Men jeg tar tydeligvis feil ifølge norsk rettspleie og etikk, idet Høyesteretts avgjørelser ikke kan appelleres og av den grunn kan Solems dommervirke i Quislingsaken og Paal Bergs forkastelse av Quislings appell mot den tilbakevirkende dødsdom fremdeles ikke anfektes!

Ralph Hewins

Det skurer i øret når en huggorm kjærlig kurrer, og ulv og esel fløyter frihetssanger. (Heinrich Heine)

Bistand til fienden

En israelsk rett dømte for en tid tilbake en FN-sykesøster til 16 måneders fengsel fordi hun hadde pleiet en såret arabisk geriljasoldat. Anklagen lød på «vedvarende omgang med fienden». Dette får oss uvilkårlig til å tenke på vårt eget «rettsvesen» som i jubelåret 1945 dømte en gammel dame for landsforræderi fordi hun hadde solgt stearinlys til tyske soldater. De skulle bruke dem til en katolsk Mariamesse og retten fant at hun derved hadde gjort seg skyldig i «bistand til fienden».

Der tales ikke mer om frihet enn når et parti vil underkue et annet.

(Goethe)

Spesielt frontkjempere

VIL HA INTERESSE AV DISSE BØKER:

Boken om Divisjon «Wiking»:

PETER STRASSNER: Europäische Freiwillige. Die Geschichte der 5. SS-Panzer-Division «Wiking» 448 sider, 110 bilder, tallrike skisser og medfølgende hver bok «ein Ärmelstreifen der SS-Division «Wiking». Pris innb. kr. 55,—

Og Regiment «Nordland»:

WILHEM TIEKE: Tragödie um die Treue. Kampf und Untergang des III. SS-Panzer-Korps. 244 sider, 68 bilder, 11 skisser, 9 dokumenter. Pris ib. kr. 45,—

For dem som var innesluttet ved Tscherkassy:

DER KESSEL VON TSCHERKASSY. Die Flut verschlang sich selbst, nicht uns. Ein Dokumenten- und Kartenwerk im Format 23 x 30 cm. mit umschreibendem Text und 20 vierfarbig gedruckten Lagekarten. Ein Gemeinschaftswerk der Truppenkameradschaft der 5. Division «Wiking». Leinen mit Goldprägung, Cellophanschutumschlag. Pris kr. 38,—

Og for alle fra Waffen-SS:

GENERALOBERST PAUL HAUSSER: Soldaten wie andre auch — Der Weg der Waffen-SS. 371 sider, 11 bilder, 170 sider dokumentasjon. Pris ib. kr. 58,—

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSON, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Endelig klar tale

Det var ikke noe for tidlig at en seriøs norsk historiker tok bladet fra munnen og offentlig sto frem med sannheten om den norske krigsavslutning i juni 1940. Og det er kanskje av spesiell betydning at dette skjer i det jubelens år 1970 da det offisielle Norge belager seg på å feire 25-årsminnet om avslutningen av den tyske okkupasjon av Norge, en avslutning som dessverre førte til grove politiske rettsovergrip mot en ikke ubetydelig minoritet.

En får vel si at både historikere og jurister har stått i forreste linje når det gjaldt å forsvare en historielegende som ble mere og mere tynnslitt og likevel fortsatt ble betegnet som det juridiske grunnlag for det såkalte «rettsoppgjør». Så det er forsåvidt i sin orden at det nettopp er statsstipendiat i historie, advokat Sverre Hartmann, som avliver legenden om Norges fortsatte krig. Det skjer i FARMAND, nr. 10 for 7. mars i år — et nummer som domfelte NS-folk vil ha megen glede av å skaffe seg.

I rettferdighetens navn skal det ellers sies at Sverre Hartmann — trass i sin utgangsposisjon som aktiv deltaker i landsvikoppgjøret — ved en rekke anledninger tidligere har vist stor vilje til objektiv historiegranskning og det er en egenskap som visselig krever både mot og rakyggethet i det Norge som så trofast har bygget på historieforfalskningen. Hartmann har lagt frem en rekke avgjørende dokumenter når det gjelder den norske krigsavslutning i 1940 og dermed bidratt til å sette også de senere hendelser i den riktige belystning. Vel har vi på enkelte områder, kanskje spesielt når det gjelder bedømmelsen av Quislings forhold før 9. april 1940, vært dypt uenig med Hartmann, men på den annen side er jo det et forhold som vel berører rettssaken mot Quisling, men som i og for seg intet har med «rettsoppgjøret» i sin alminnelighet å gjøre.

Saken er jo nemlig den at vel ingen av dem som senere ble dømt for landssvik kunne ha noen slags anelse om hva Quisling eventuelt måtte ha foretatt seg før 9. april, og bare en meget liten del av dem hadde overhodet noen befattning med hendelsene før etter den norske kapitulasjonen i juni 1940. Så for den alt overveiende del av de domfelte er spørsmålet om krigstilstanden opphørte i juni 1940 av avgjørende betydning, ettersom de ikke kunne dømmes etter § 86 — slik de ble — hvis krigstilstanden var opphørt.

At så skjedde har de domfelte hevdet uavbrutt den hele tid og legenden om den fortsatte krig har bare kunnet opprettholdes takket være besynderlige vitneprov og uttalelser av den mann som på general Ruges vegne underskrev våpenstillstandsavtalen for verdenskrigens varighet i Trondheim 10. juni 1940, nåværende general Roscher Nielsen. Han har fått en viss forvirret støtte fra den offiser som undertegnet den siste kapitulasjonsavtale ved Bjørnefjell, oberstløytnant Wrede Holm, og den samtidshistoriske velsignelse av vrøvlet har professor Magne Skodvin beredvillig gitt, med slik iver at han i sine publikasjoner dels uteglemmer hele Trondheimsavtalen og dels lager legendestøttende trykkfeil i general Ruges dagsbefaling ved krigsavslutningen.

Efter etpar innlegg av Wrede Holm i FARMAND synes åpenbart statsstipendiat i historie Sverre Hartmann at det går for vidt med vrøvlet og tar bladet fra munnen. Hans artikkel har fått tittelen: «Sannheten om den norske juni-kapitulasjonen. Opphevelsen av den faktiske krigstilstand den 10. juni og oppløsningen av Det Norske For-

«Nazister» også i India?

Tenkte vi det ikke! Nå har det dukket opp noen fæle «nazister» også i India. Det gjelder den politiske organisasjon Shiv Sena (Shivas hær), som allerede skal ha over en halv million medlemmer, hovedsakelig i Maharashtra (Hovedstad Bombay). Shiv Sena er militært organisert og leder er den 43 år gamle Bal Keshav Thackeray. Organisasjonen har flere ganger vært i konflikt med den demokratiske regjering og under siste sammenstøt med politiet ble mere enn 50 demonstranter drept. Flere indiske partipolitikere har sammenlignet ideene til Shiv Sena med de til det tyske DNSAP. Da reportere spurte Thackeray om dette, benektet han at han så på seg selv som en ny Adolf Hitler, men han sa også: «Samlet ikke Hitler Tyskland og ga sitt folk en følelse av å ha en misjon, en stolthet over fortiden og et håp for fremtiden?»

svars Sivilorganisasjon ved Administrasjonsrådets beslutning av 6. august 1940.» Heller ikke i teksten lar Hartmann det råde noen tvil om hva som er historisk riktig: «De avtaler som forsvarets Overkommando inngikk med Den Tyske Overkommando i tiden 9.—11. juni 1940 medførte en opphevelse av den faktiske krigstilstand og forpliktet forsvarssjefen med den norske forsvarsmakt som han underskrev på vegne av, til ikke å gripe til våpen mot Tyskland eller dets allierte for krigens varighet. Historisk og rettslig lar det seg gjøre å føre bevis for dette på flere innbyrdes uavhengige grunnlag.»

Hartmann er ikke nådig mot de militære vrøvlebotter som har forkludret de historiske kjennsgjæringer, spesielt får Roscher Nielsen sitt pass påskrevet: «En del av de vidtrekkende misforståelser om kapitulasjonens innhold og rekkevidde har sin opprinnelse i denne Roscher Niensens beklagelige feilerindringer og uriktige versjon — —»

Hva så med Oslo byretts dom i Løbergsaken, som er like besynderlig som Roscher Niensens utsagn?

Vi synes det er av spesiell interesse at Hartmann har lagt frem disse historiske kjennsgjæringer før Høyesterett har truffet sin avgjørelse i saken. Vi har en følelse av at de høye herrer ikke kommer til å like seg noe særlig — fordi det jo er riktig som Hartmann også sier, at «Disse kjennsgjæringer har betydning i en rekke relasjoner».

Hva er det for slags frigjøring som skal feires?

Et spørsmål fra advokat Helliksen som AFTENPOSTEN ikke ville trykke

Efterfølgende innlegg fra advokat Sverre Helliksen ble sendt AFTENPOSTEN 27. februar, men såvidt vi har kunnet se er det ikke trykket ennå, og blir det nok ikke heller kjenner vi bladet og dets forhold til meningsfriheten rett.

«Frigjøringen feires nøkternt» meddeler Aftenposten i morgennumret i dag.

Tillat meg da å opplyse at Norge ikke ble fritt 8. mai 1945. Den dagen ble Norge okkupert av de allierte ifølge Alliertavtalene med England, U.S.A. og Sovjetsamveldet av 16. mai 1944 «om sivil-administrasjon og jusprudens i norske områder befridd av allierte styrker». Punktene 1 til 5 og 13 viser det. Likeså at det var norsk plikt til «å gjenopprette de kompetente norske myndigheter i samsvar med norsk lov». Alliert okkupasjon fremgår av «Overenskomster Med Fremmede Stater 1940-1945», s. 139 ff. utgitt av Utenriksdepartementet i -50, etter ca. 6 års hemmeligholdelse av Nygaardsvolds og Gerhardsens regjeringer.

Intet annet tysk-okkupert land måtte tåle dobbeltokkupasjon, en skam vi må beklage istedetfor å feire.

Alliertavtalen bestemmer og Norge vedtar i punkt 6, at nordmenn i den allierte ekspedisjonsstyrke «er underlagt alliert rett» og «vil ikke bli ansett som medlemmer av de norske væpnede styrker i denne forbindelse». Ingen norsk militærenhet deltok da den allierte invasjon i Norge ble effektiv 8. mai 1945. Det fremgår bl. a. av Norsk Rettstidende 1946, s. 702, siste avsnitt: «Milorg ble først mobilisert ved tyskernes kapitulasjon 8. mai 1945. Før bar de «ikke uniform eller kjennetegn, heller ikke sine våpen åpent. De har følgelig ikke hatt rettigheter som soldater». Dette er kjent av militære og administrative i utlandet.

Enhver form for feiring av dobbeltokkupasjon 8. mai -45 bør nasjonalt og anstendigvis unngås og det norske folk må få vite sannheten. Den er jo uimotsagt inntatt i Aftenposten 20. sept. 1946: «Britisk takk til norske borgere». Ambassadør Collier skriver der 20. aug. 1946 til Kong Haakon at hans regjering ønsker «offentlig å gi uttrykk for sin takk til de norske borgere som frivillig deltok i de britiske (ikke norske eller felles) krigsanstrengelser». Kongens svar 6. sept. 1946 slutter slik: «mi-

ne landsmenn deltok i de britiske krigsanstrengelser så langt det var mulig». Nemlig fordi norsk—tysk krigføring var avsluttet 7. juni 1940 ved statsrådsvedtak: «håpløst for Norge å fortsette krigen» og Kongens og regjeringens «befaling» til Ruge — Norges forsvarssjef — om «å innstille fiendtlighetene». Det Aftenposten 20. juni 1967 s. 14 også rapporterer var det norske Justisdepartementets og tysk statsadvokats mening i prosess mot gestaposjef Reinhard, og det ble også tysk domstols mening og senere tysk høyesteretts.

Man kan ikke i Norge fordi man ønsker å komme bort fra en tapt krig se bort fra at naturligvis vet England, de allierte og Tyskland og dets forbundne hvem de var i krig med eller alliert med og ingen av dem ville okkupere Norge hvis Norge var alliert.

I England regnet man i 1940 norsk—tysk våpenstillstandsavtale 10. juni 1940 om felles norsk—tysk grensevakt mot Sovjet m.m. som antialliert. I Norge ble den hemmeligholdt i ca. 7 1/2 år, men Haag-reguleringen Artikel 37 (Lovt. 1910 s. 498) bestemmer: «Våpenstillstanden indstiller overalt de krigførende staters krigsoperasjoner». Dessverre har folkeretten vært temmelig ukjent i Norge. Skulle Norge igjen noengang få en okkupasjon kan den norske tro på at krigsplikter gjelder under en okkupasjon bli farlig. Følgelig er feiring av denne vantro nasjonalt farlig og å gi kunnskap herom er patriotisk.

To gode bøker i billigutgave

Cappelen har som Uglebøker sendt ut to av de bøker vi tidligere har omtalt her i bladet: Richard Herrmanns «Paradisveien» og Erik Byes «Munnspill under åpen himmel.» Begge er meget leseverdige og trenger forsåvidt ikke ytterligere anbefaling fra vår side. Begge forfatterne hører til «kjendisene» som radio og fjernsyn har gjort berømt og begge kan skrive. Vi synes ikke Bye alltid er så sympatisk i sine synspunkter, men det må man kunne se gjennom fingrene med fordi denne uhyre allsidige mann faktisk også kan skrive.

FOR UNGDOMMEN

Red.: **Haltvard M. Paasche**

*Men nye slekter fødest der korp og daude gol
og nye heimar reiser seg av gruset,
og borni spring på tun att og tindrar i sol
og nye bjørker syng sin song kring buset.*

TORNEROSESØVNEREN MÅ AVSLUTTES!

Det kan knapt være noe menneske med sine fulle fem i orden i dette land som ikke ser hvilken radikaliseringsvårt samfund gjennomgår i dag. Tendensen er ikke ny, hadde den det vært, var det til en viss grad forståelig at så ytterst få reagerte på utglidningen. Nei, hele det 20. århundre har vært en stadig sterkere venstrevridning, og spesielt etter siste verdenskrig har den aksellerert voldsomt.

Det heter at etter enhver aksjon kommer der en reaksjon, men aksjonen har nå vart i flere ti-år uten at noen reaksjon har funnet sted!

Vi kjenner til at enkelte over et glass øl innrømmer sin gru over de radikales fremmarsj. Men hvem tør stå frem og åpent si sin mening om tingenes tilstand?

Der har vært spredte til- løp til organisasjonsdannel-

ser på høyrefløyen i norsk politikk, men de har stadig manglet kraft og innsatsvilde. Det finnes personer som selv karakteriserer seg som nasjonale, men innrømmer det bare under fire øyne.

Feilen med disse er at de fullstendig mangler innsatsvilde og initiativ. De liker seg best i sofakroken, hvor de uimotsagt kan skryte av hvilken sving de skal få på sakene når de får makt og innflydelse. Skal man ta slike talemåter alvorlig? Tvil-somt!

Det de såkalte progressive krefter på høyresiden i vårt samfund av i dag trenger, er en dynamittladning under lenestolen slik at de våkner til aktiv innsats før liktorene i deres bløtere deler vokser seg for dypt!

De fleste som kaller seg nasjonalister i dag, elsker å planlegge og filosofere over hvor fremragende alt kunne vært hvis de kom til makten. Men høyresiden i norsk poli-

tikk har ikke bruk for filosofer, det er personer med innsatsvilde og pågangsmot vi trenger! De nasjonale må aksjonere for å nå sine mål, vise litt av sin oppskrytte offervilje, ellers sovner de av i sofakroken!

KRIGENS «GENTLEMEN»

I disse dager er det utkommet en ny bok på markedet. «De 900 dagene» av Harrison E. Salisbury omhandler Leningrads beleiring i tidsrommet 1941—43. Byen ble sterkt bombardert, store deler av den lagt i ruiner, og sivilbefolkningen led forferdelig. Leningrads skjebne er bare ETT eksempel på krigens brutalitet.

De alliertes overgrep mot den tyske sivilbefolkning er alltid blitt fortiet. I de fleste historiebøker, som omhandler den 2. Verdenskrig, blir den tyske soldat fremstilt som «das Schwein» og den engelske som «the gentleman». Byer som Köln, Dres-

Quo vadis Europa?

Den sovjetiske historiker, A. A. Amalrik (Kiev), har offentliggjort en dystre prognose i vest. Deri heter det bl. a.: «Jeg er ikke i tvil om at dette store østlige slaviske rike — Sovjetunionen — grunnlagt av germanere, bysantinerne og mongoler, går mot de siste tiår av sin eksistens. Sovjetregimet er forældet og humper mot slutten. Den uunnngåelige krig mot Kina vil fremskynde sammenbruddet. Krigen vil bryte ut mellom 1975 og 1980. Sovjetunionens satellittstater i Europa vil svikte. Tyskland vil bli gjenforenet. I Russland vil det oppstå kaotiske tilstander da de demokratiske krefter er for svake. Sammenbruddet vil finne sted fem år etter begynnelsen av den kinesiske krig, dvs. mellom 1980 og 1985. I konflikten med Kina tør ikke Sovjet sette inn sin atomare overmakt og vil derfor bli innviklet i en årelang, massiv og hensynsløs partisankrig».

den og Hamburg ble totalt utslettet av de allierte, og med hensikt: Den tyske nasjon måtte tilintetgjøres! Dresden hadde ingen industri av betydning, men måtte likevel legges i ruiner og hundretusenvis av kvinner

(Forts. side 6)

Foruten den marxistisk-leninistiske opposisjon som er Pekingvennlig, finnes der i Sovjet utpregete slavisk-nasjonale og religiøse hemmelige grupperinger og publikasjoner. Det viktigste av de mangeartede undergrunnsblad er «Aktuelle be-givenheter» som har kommet ut med 30 sider pr. nummer siden april 1968 i alle deler av Sovjet.

Sibir, som i stor utstrekning består av utforskede områder med uante muligheter og mineralrikdommer, er det viktigste reservoar den hvite menneskehet har i dag. Innflytelsesrike krefter i Russland har allerede erkjent dette. Det er nødvendig at de ledende i Kreml slår inn på en ny politikk overfor Tyskland. Bare et gjenskap Tyskland i en stor europeisk folkeunion fra Atlanterhavet til Amur, kan samtidig tjene Russlands, Tysklands og den hvite menneskehets interesser. Bundesrepublikken anbefaler en slik folkeunion, hvis dens menneskerettigheter og kulturelle autonomi kan bli garantert. Bare på dette vis kan også Russland oppfylle sin gamle misjon på det eurasiatiske subkontinent, nemlig å være Europas vokter og forkjemper overfor det indre Asia.

Nyfasisme blant franske studenter

Med hovedbastion i det juridiske fakultet på Sorbonnes avdeling i Latinerkvarteret

Følger en med i dagspressen får en faktisk inntrykk av at det man kaller «nyfasismen» er i sterk utvikling blant ungdommen så å si verdens over. Vi har hørt begredelige toner, spesielt fra DAGBLADET over «nyfascistisk» ungdom i Tyskland, i England og andre steder, og like ilde sett fra et «nydemokratisk» synspunkt later det til å være i Eire, i India og til og med i velferds-Sverige.

Så er det kanskje ikke så underlig at det også foregår saker og ting i romanske land, selvom norsk dagspresse ennå ikke har rukket å felle noen tårer over det. Vi har jo hørt om et forholdsvis sterkt nyfascistisk (og her kan man kanskje bruke betegnelsen med rette) parti i Italia, og fra Belgia har vi hørt at man holder på å nyetablere rexispartiet til Degrelle. Og heller ikke i

Frankrike er man uberørt av utviklingen, later det til. En dansk avis, «Aftenavisen» hadde således 26. februar et stort oppslag over én hel side om «Nyfasisme blandt franske studenter». Bladets artikkel er skrevet av Eigil Steinmetz og vi skal her gjengi noen av bladets bekymringer. Det omtaler først et «Solidaritetsmøte» som var berammet i Paris og som man ventet ville bli forstyrt av venstreradikale krefter. Noe som tydeligvis var ønskelig og i orden. Om møtet heter det ellers:

«Solidaritetsmøtet», som arrangementet het, var planlagt av en ytterliggående høyreorientert studentgruppe som kaller seg 'Ny orden' og til møtet var innbudt representanter for Italias nyfascistiske bevegelse og det som nynazistisk betegnede 'nasjonaldemokratiske parti' i Vest-Tyskland.

NYFASCISMEN

Møtet er — selv om det altså ikke blir avholdt — et av de hittil sterkeste symptomer på at det i Frankrike eller nærmere bestemt i franske studenterkretser er ved å bli skapt en nyfascistisk bevegelse, som har tradisjoner tilbake til førkrigstidens «Action Francaise» og de senere års idag oppløste studentbevegelse «Occident», men som — det erkjennes av bevegelsens motstandere — må betraktes som farligere enn forløperne, ikke fordi 'Ny orden' ennå teller mange medlemmer, men fordi de intellektuelt sett står langt over de ledere som preget de tidligere fascistiske og antisemitiske bevegelser.

Bevegelsen synes å ha sitt utspring og sine sterkeste bastioner i det juridiske fakultet ved Paris' universitetet.

Man har jo i Frankrike som andre steder hatt studenturoligheter før også, men sier bladet:

«Det nye og foruroligende ved studenturoen (nå) er imidlertid de fascistiske tendenser, som nå i høyere grad enn venstreorienteringen, fremført av «les Gauchistes» — preger studentbevegelsen».

Og da er det naturligvis fare på ferde!

Og bladet forteller videre:

«Stadig hyppigere opptrer nå ved slagsmål som finner sted i og utenfor universitetene fascistiske commandogrupper — hjelmkledte og væpnede. Urolighetene er ikke lenger i første rekke et oppgjør mellom studentene og «The Establishment», universitets- og statsledelsen,

men mellom studentene selv — og det har spesielt etter den krise som har oppstått etter Frankrikes Mirage-salg til Libyen, fått et 'storpolitisk fortegn'.

De venstreorienterte grupper har påtatt seg å kjempe for arabernes sak og blir i mange henseender mere og mere antisemitisk preget — de fascistiske grupper kjemper (paradoksalt nok, når man minnes at tid-

(Forts. side 7)

Studenturoligheter i Paris.

ALEXANDER LANGE:

Mobiliseringen som uteble

Mobiliseringen som realisabel realitet

Mindre smålig flisespikking — Mindre historieforfalskning — Mer usminkede historiske realiteter! — Professor Skodvin!

Ifølge foreliggende referat uttalte professor Dr. Magne Skodvin i Dr. Sverre Kjellstadlis dotordisputas følgende, oversatt til riksmål:

«Juridisk tenkning opererer med gamle kategorier og termer, også folkerettslige, som VI ikke kan ta hensyn til. VI spør ikke etter jus og papirer. VI behandler det levende liv. —

«Det levende liv» oversettes hermed til realiteter! Under overskriften «Korrekt?» skriver Skodvin 13. juni 1969 i Morgenbladet et svar til oberst O. Munthe-Kaas seniors innlegg i samme blad 22.3., under tittelen: «Skodvins vitnemål ukorrekt?» hvori bl. a. står:

— «Det er forferdelig å høre professor Magne Skodvin som vitne i Løberg-saken gjenta den høyst ukorrekte påstand om at Regjeringen Nygaardsvold 9. april 1940 gav ordre om «alminnelig mobilisering», sier oberst O. Munthe Kaas sen. til Morgenbladet.»

Skodvin svarer:

«Dette spørsmålet — om innhold og omfang av det mobiliseringsvedtaket den norske regjering gjorde natt mellom 8. og 9. april — har eg i det heile ikkje uttala meg om som vitne i Løberg-saka — —»

«Derimot uttala eg meg om den framstilling som er gitt i boka «Quisling, profet uten ære», s. 214, og som lyder slik: «Det finnes ikke skygge av bevis for at Norge noensinne mobiliserte eller var på krigsfot, før Tyskland erklærte krig, etterat britene var kommet tilbake fjorten dager senere.» På same side heiter det vidare: «Hele historien om mobilisering var et påfunn.» Forfatteren påstår altså at den norske regjering ikkje gjekk til mobilisering i det heile, det vere seg ved «delvis og stille» eller «full og åpenlys» mobilisering.

Denne framstillinga har eg karakterisert som GROVT MISVISANDE OG I STRID MED DEI MEST OPBERRE KJENSGJERNINGAR.» (Uthevet A.L.)

Skodvin slutter sin artikkel slik: «Når det gjeld mobiliseringsvedtaket, så er dette spørsmålet, så vidt eg kan forstå, i all hovudsak klårlagt for lenge sidan, ved

Professor Magne Skodvin settes under lupen av artikkelforfatteren.

Undersøkelseskommissjonen av 1945, mest utførleg i bilag nr. 7 «Aprildagene» side 202 til 214. Avsnittet har tittelen «Mobiliseringsbeslutningen for hæren natten til 9. april. Det er dessverre alt for lite kjent.» Såvidt Skodvin.

Vi er så hjertens enig med professor Skodvin at UKs behandling av dette tema er altfor lite kjent. Men har professoren selv lest det noe særlig innenat? Selv våre storartede bedrevitere synes å ha glemt at denne idrett er vesentlig — til motarbeidelse av for eksempel «historiesortering», et ypperlig ord av Skodvin som jeg nettopp har funnet i «SYN OG SEGN».

Skodvin sier at han ikke har uttalt seg om «INNHALD OG OMFANG AV MOBILISERINGSVEDTAKET». Men det er innhold og omfang av dette som gjør det til en realitet eller til et militært nullum! Og ett moment er enda mer vesentlig når man skal vurdere «MOBILISERINGEN» — og vurdere bør professorer idelegen når de har fakta på det rene, og det er at TIDSPUNKTET for et mob.vedtak kan gjøre dette til et militært ingenting. Men politisk kan et slikt lissomvedtak brukes til allehånde og det er det også blitt! Det vet ingen — absolutt ingen bedre enn Skodvin . . . som, når det blir «moderne» å skrive faktisk historie om disse ting — takket være sine utvilsomt gedigne, men hittil tilbaketrenge, professor-

ale evner kan bli Norges prektige historieskrivende diamant!

—o—

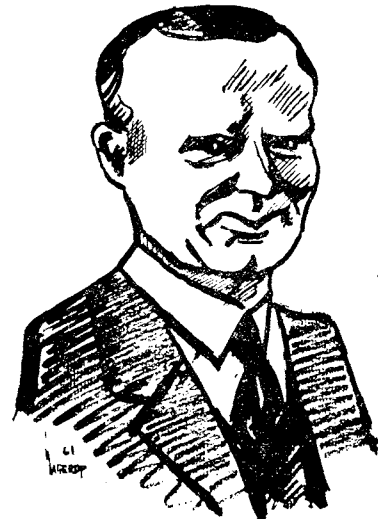
Ordren om stille mobilisering 9. april kunne ikke komme til eksistens, utførelse!

La oss nu i den professorale folkeopplysnings tjeneste just lese litt innenat i det av Skodvin anviste «Aprildagene» av UK. Det er så meget mer nødvendig som Byretten ser ut til å ha tiltrådt Skodvins votum som «vitne», hvis man forstår oss rett. På side 202 henvises til de dagjeldende mobiliseringsregler, fastsatt ved kgl. res. av 24. juli 1935. Har Skodvin lest dem og vet han at de er endret på grunn av regjeringens tabbe natten til 9. april? Den kjente ikke innholdet av sine egne mobiliseringsregler!

Kjenner Regjeringen Borten dem? Har statsrådene satt seg inn i dem? Oberst O. Munthe-Kaas sees å opplyse i Morgenbladet 20.4.65 at begrepene «delvis» og «stille» mobilisering ikke finnes i de nye mobiliseringsordrer av 15.9.1950.

I boken «Leve eller dø» skriver daværende statsråd Trygve Lie på side 15: «Vi hadde ikke for hånden noe eksemplar av mobiliseringsreglene. De tekniske detaljer ble ikke drøftet . . . Noen protokoll ble ikke ført.» I FARMAND 17. mai 1969 skriver oberst Munthe-Kaas sen.: «Det var kriminellt at regjeringsmedlemmene i 1940 ikke visste forskjell på

(Forts. side 7)

Ljungberg fastholdt den delvise og stille «mobilisering» som generalstabssjefen og KG erklærte ikke lot seg gjennomføre med fienden i landet.

H. FRØYSTAD:

Med Benjamin Vogt i eksil

Ufrivillige avsløringer om den norske «krigføringen» i hans bok «Vår ære og vår avmakt»

I «Vår ære og vår avmakt» forteller Benjamin Vogt om noen av sine opplevelser under krigen i London, Montreal og New York. I følge med konsultativ statsråd Sunde og skipsfartsdirektør Lorentzen reiste han fra Stuguflåten omkring 22. april og kom over til London på et engelsk orlogsfartøy. De skulle etter oppdrag fra Regjeringen bygge opp en administrasjon for den norske uteflåten. Alt 9. april var jo våre viktigste havnebyer okkupert og rederne der avskåret fra kontakten med sine skip. En betydelig del av den norske handelsflåte var bortleid til engelskmennene alt i november 1939, og det kunne tenkes at de ville ta hånd om resten også. Det gjaldt om å få opprettet en administrasjon for hele uteflåten — en administrasjon som kunne tre i stedet for den enkelte reder. Det var denne institusjonen som fikk navnet Nortraship.

Etter en del — til dels harde drøftinger, gikk engelskmennene med på denne ordningen — vesentlig som følge av at både offiserer og mannskaper nektet å seile under engelsk flagg. Benjamin Vogt fikk jobben som sekretær for Nortraship, men i den ble han ikke gammel. Alt under oppbygningen røk han uklar med representanten for Norsk Rederforbund — Hysing Olsen — og kom mer eller mindre uforvarende til å trække ambassadør Colban på tærne. Benjamin Vogt ble så forflyttet til Montreal som styrer for en avdeling for Nortraship i Canada under hovedkontoret i New York, der Lorentzen var sjef. Men også med ham røk Benjamin Vogt uklar og endte til slutt som skyteinstruktør i den norske brigaden i Skottland — et par tusen mann — hvalfangere, stanset på heimveg, sjøgutter, ungdommer som hadde tatt seg over til Skottland — en flokk som «drev med høyre om og venstre om til krigens slutt» — i følge Benjamin Vogt, en ytring som neppe noen norsk rett kunne ta til inntekt for «fortsatt norsk statlig krigføring» — like så lite som det en annen (R.Ulstein) har fortalt om Brigaden — at den under invasjonen i Frankrike i juni 1944 ville være med og forespurte eksilstyret i London om det, men fikk avslag — med den merkelige grunn-

Benjamin Vogt.

givning at General Ruge hadde bedt Regjeringen om at nordmenn ikke måtte settes inn i kamp utenlands, en grunngivning som utelukkende var et påskudd for å slippe å nevne den virkelige omstendighet — at eksilstyret følte seg bundet av vilkårene i kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940. Den passet det ikke å referere til eller nevne i det hele tatt — hverken under verdenskrigen — bl. a. av hensyn til norske sjøfolk i trafikk på England og norske frivillige i engelske styrker — eller endog etter krigen — særlig av hensyn til rettsoppgjøret — det såkalte rettsoppgjøret.

Har noen sett denne avtale med sine vilkår gjengitt i noen avis (bortsett fra Folk og Land), bok eller bokverk om siste krigen, eller hørt den omtale i radio? Som vitner i Skancke-saka i 1948 lot Nygaardsvold og Koht som de ikke husket noe om eller av denne avtalen, og det enda navnene deres sto på den. Og denne glemsomhet godtok retten —

Heller ikke Benjamin Vogt nevner denne avtalen med et ord. Under krigen kjente han sannsynligvis ikke noe til den — hverken han eller andre emigranter — utenom eksilstyret — og kanskje ikke alle av det en gang. Det Benjamin Vogt — som mange andre emigranter — foruten offiserer i handelsflåten merket seg og heftet seg ved, var eksilstyrets tafatte holdning til krigen, til tiltak som betød virkelig krigsinnsats. Dette forholdet ga opphav til kritikk av og opposisjon mot eksilstyret.

(Forts. side 8)

«Norges allierte» — —

(Forts. fra side 1)

dom of Norway allied with the United Kingdom.» Men hvorledes kunne de væpnede styrker til the Kingdom of Norway samtidig være «allierte» og «organised and employed under British Command», ikke bare teoretisk, men ned til de minste detaljer, innbefattende operasjoner, utstyr, bevæpning, avlønning, disiplin og jurisdiksjon, slik det er fastsatt i tillegget? På basis av det ville det være rimelig å fortolke avtalen («alliansen») som en politisk fiksjon, skrevet med tanke på pro-allianse-fraksjonen i Nygaardsvoldregjeringen i eksil. British Foreign Office's konsipister er berømte eksperter i slike knep og siste setning i innledningen er tydeligvis formet slik for å dekke over den ellers åpenbare tvetydighet. Under enhver omstendighet er det et meget skrøpelig dokument å bygge en kategorisk erklæring på, slik som Ustvedts, eller et «rettsoppgjør» som berørte 93 000 medlemmer av Nasjonal Samling som var ukjent med noen slik «allianse» helt til etter krigen og var av nøyaktig motsatt oppfatning etter «die gesamten» kapitulasjon 10.6.40.

En kan også spørre hvorledes den kongelige norske regjering i eksil kunne forplikte det okkuperte Norge og hele dets befolkning til en allianse med United Kingdom når internasjonal lov hadde trådt ikraft og var godkjent også som norsk lov? Og når ledende menn hjemme i Norge, pluss størstparten av befolkningen, betraktet sin «krig» som slutt etter 10.6.40? Og når Administrasjonsrådet handlet ut fra den naturlige antagelse at internasjonal lov var gjeldende?

Under disse omstendigheter hadde eksilregjeringen plikt til å informere det okkuperte Norge om bestemmelsene i den påståtte allianse, slik at det ble unngått å gjøre forrædere av de nordmenn som tenkte og handlet i den tro at de var under internasjonal lov. Men eksilfolkene gjorde aldri det. Trygve Lie sa i Stortinget i 1945 at avtalen var «hemmelig» og at UD fant at det ikke var «a formal» allianse.

Det er derfor høyst tvilsomt om avtalen hadde noen gyldighet i det okkuperte Norge, noe konsipistene synes å ha vært klar over ved å slå fast at den angikk den kongelige norske regjering.

Så kommer man da inn på det omstridte spørsmål om ektheten og rekkevidden

av den noksom bekjente «Elverumsfullmakt» på hvilken eksilregjeringens såkalte myndighet var bygget. Referatene fra stortingsmøtet i Elverum viser meget klart at «fullmakten» bare var midlertidig og internasjonale jurister mener at under enhver omstendighet hadde ikke Stortinget noen konstitusjonell rett til å overdra sin makt på den antatte måte. De svenske eksperter påstår vider at fullmakten ikke eksisterte*) og at den svenske regjering handlet overensstemmende med det gjennom hel okkupasjonen, spesielt når det gjaldt spørsmålet om tysk militær transitt-trafikk fra Norge til Finland. Men det er et annet viktig spørsmål som jeg ikke kan komme nærmere inn på her. Ustvedt burde studere det ordentlig før han uten videre snakker om en «allianse».

Arten av den «krig» som den norske regjering (i eksil) forpliktet seg til «å føre til en seierrikk avslutning» spesifiseres i artikkel 1, nemlig «forsvaret av United Kingdom», hvor Nygaardsvoldregjeringen opptrådte som rekrutteringsagenter for de britiske væpnede styrker, og «å gjenvinne Norge» («the re-establishment of the freedom and independence of Norway through its complete liberation from German domination», som innledningen uttrykker det.)

Rekkevidden av avtalen var således strengt begrenset til to områder, først og fremst til United Kingdom, hvor de norske flyvere, sjøfolk og soldater var inkorporert i de britiske væpnede styrker, og til det okkuperte («German-dominated») Norge på et eller annet ukjent tidspunkt. Det var ikke tatt med noen vending som involverte «Norges væpnede styrker» (i UK) i verdenskrigen.

Den ikke-allierte og underordnede status til eksilnordmennene illustreres gjennom avsnitt i Churchills annet bind av «The Second World War». Han skrev for eksempel (20.7.41) til Stalin om Spitsbergen (Svalbard): «Marinestaben (den britiske) har i tre uker forberedt en operasjon med sjøbårne fly mot tysk skipsfart i Nord-Norge og Finland — for det annet sender vi straks noen kryssere og destroyere til Spitsbergen — Det finnes ingen norsk lett divisjon.» Nygaardsvoldregjeringen ble ikke engang

*) S. 47 Svensk Hvittbok, (1948).

nevnt i brevet, heller ikke tok norske styrker del i spitsbergenraidet. (Stalin refererte også til norske soldater i Britannia som «frivillige».)

Videre beskriver den offisielle beretning om Vadsø-Måløy-raidene i desember 1941 dem som «perfekt koordinering mellom (de britiske) marine-, hær- og luftstyrker» i hvilken «skip fra den norske marine var med oss», og understreker således at nordmennene ikke var integrerte «allierte» enheter, men underordnede reserver. «Den norske (Nygaardsvold) regjering deltok ikke i forberedelsene til disse raids» sier «Norway and the Second World War» (O. Riste, s. 108).

Selv de norske «krigsseilere», som «vant krigen for de allierte», slik norske skolebarn blir indoktrinert, var underlagt britisk kontroll. Som Samtidshistorisk Forskningsgruppe (Bjørge Askelund) sier i «Mellom nøytrale og allierte» (1968): «Den 11. november 1939 undertegnet Norges Rederforbund en tonnasjeavtale med den britiske regjering. Denne såkalte Scheme-avtalen gikk ut på at britene innen utgangen av 1940, fra dato, skulle få befrakte ca. 2,3 mill. tonn dw. norske skip».

Askelund legger videre vekt på at norske sjøfolk sto i en annen stilling enn de britiske sjøfolk. Således: «Avtalen inneholdt også en generell bestemmelse om krigsrisikotillegg til norske sjøfolk. Den gikk ut på at befrakterne (dvs. britene) skulle betale de risikotillegg som til enhver tid gjaldt, etter overenskomst mellom de norske sjømannsorganisasjonene og Norges Rederforbund.»

Denne situasjon ble ikke prinsipielt endret da «Staten (Nygaardsvolds flyktningsregjering) hadde rekvirert den norske handelsflåten på Stuguflåten 22. april 1940».

Da the Norwegian Shipping & Trade Mission (telegrafadresse «Nortraship») var blitt etablert i London i mai 1940 av skipsreder Øivind Lorentzen (direktør), Benjamin Vogt jr. (sekretær) og banksjef Arne Sunde (rådgiver), begynte den bitre forvirring som har omgitt denne misjon i de siste tre år. Som Vogt skrev i «På lykke og fromme» (1966): «Han (Lorentzen) hørte imidlertid ikke hjemme i gruppen av storredere, og det var vel ingen av disse som ville tatt en stilling i (Trygve) Lies forsyningsdepartement.»

En kjennsgjerning er imidlertid klar. «En ny avtale ble undertegnet 5. juni 1940, gjeldende fra 1. juli s.å. Grunnhyren ble øket med omtrent 10 %, og risikotilleggene ble satt ned til kr. 100,— pr. måned gjeldende på alle hav». Det vil si at forskjellen mellom statusen for de norske og de britiske sjøfolk ble opprettholdt. Som «Facts about Norway» (Aftenposten 1948) korrekter: «I juni 1940 ble denne flåte stillet til disposisjon for de allierte — —». På den annen side er det uøyaktig når Statistisk Årbok 1950 oppfører 3 568 «sjøfolk i handelsflåten» under «Krigsdødsfall 9.4.1940—8.5.45». Alle de 33 758 «krigsseilerne» gjorde tjeneste hos det britiske Ministry of War Transport, til hvem 1 100 norske skip var chartret. Disse verdifulle menn var alle frivillige, mere eller mindre villige, i den britiske handelsflåte og hjalp således på ingen måte med til å gjøre Norge «alliert». (Det faktum at disse menn og deres skip var under forvaltning av «Nortraship» er irrelevant.)

På samme vis var de meget omskrevne norske sabotører frivillige i britisk tjeneste. Som E. H. Cookridge skrev i «Inside SOE» (Special Operations Executive), etter å ha intervjuet hundrevis av SOE-menn og kvinner, innbefattet nordmenn: «Linge-kompaniet og alle de kjente sabotør- og motstandsfolk som Gunnar Sønsteby, Max Manus, Knut Haukelid, Odd Starheim, Gunvald Tomstad, Leif Larsen og de mange, mange andre som fortjener nevnes stod under SOE's kontroll. Det var aldri mangel på norske frivillige. Det hersket ingen bitter strid mellom den danske motstandsbevegelsen og SOE-ledelsen, slik som tilfellet var i forholdet mellom SOE og eksilregjeringen i Norge — — SOE satte i begynnelsen av krigen i gang raids mot norskekysten og foretok sabotøraksjoner med norske frivillige uten å ha varslet de norske instanser — I tillegg til den norske striden mellom regjeringen og Milorg var det også mistillit mellom Milorg og SOE — Misstemningen varte lenge og førte til at mange aksjonsplaner måtte utsettes eller skrinlegges* — — Striden blusset opp igjen i 1942, da statsminister Churchill presset på for å få gjennomført invasjon i Norge. Eksilregjeringen gikk imot». (Aftenposten 29.3.69). (Cookridge var selv i SOE).

Endelig beskrev i en offisiell brevveksling mellom

*) For eksempel «Jupiter» (1942) og «Bodyguard» (1944)

Haakon VII og den britiske ambassadør begge nordmennene i de britiske væpnede styrker som «frivillige». HVII: «de norske borgere som frivillig hadde deltatt i britiske krigsanstrelgelser».

(Forts.)

For Ungdommen

(Forts. fra side 4)

og barn drepes. De allierte drepte med kalt blod!

Nå må de alliertes «gentlemansmentalitet» avsløres og deres overgrep mot den tyske sivilbefolkning behørig belyses! Rettferdigheten vil seire!

S.S.

*

NOE OGSÅ FOR NORGE

Efter den senere tids flykatastrofer, hvor passasjerfly er blitt sprengt i luften av uansvarlige personer, har Schweiz og Østerrike innført streng passkontroll ved grensene. Med restriksjonene er det ment å hindre utlendinger i å begå sabotasje mot sivil luftfart. Bestemmelsene er direkte rettet mot arabere, men kan selvsagt også komme til å gjelde andre nasjonaliteter.

For land som Østerrike og Schweiz kommer restriksjonene i seneste laget, da der allerede vrimler av mennesker i alle mørkere hudfarver.

Flere land, også vårt eget, burde gå til lignende bestemmelser overfor utlendinger, og ikke bare arabere. Hvis de nord-europeiske folk skal kunne opprettholde sin spesielle egenart, må det, slik som lektor Hoas hevder, innføres strenge immigrasjonsbestemmelser.

*

SUF MÅ FORELØBIG RESIGNERE

SUF fikk ikke flertall i Det Norske Studentersamfunds økonomistyre. Bakgrunnen for valget er den: For en tid siden ble det vedtatt et mistillitsforslag mot formannen og to av medlemmene i Studentersamfundets økonomistyre.

Ved månedsskiftet ble det holdt nyvalg og SUF håpet på å få inn flere av sine folk i styret, men det gikk ikke slik. Riktignok måtte de moderate sosialister, DKSF, gå med på et kompromiss ved å støtte A-stud og Universitetets SF's kandidater for å hindre SUF-medlemmene i å bli valgt inn.

DNS har betydelige midler til disposisjon og disse ser radikalerne gjerne de får hånd om for å gjennomføre sin påtenkte revolusjon, eller støtte ekstremister i andre land. Hittil har SUF blitt hindret i sine transaksjoner

Mobiliseringen som uteble . . .

(Fort. fra side 5)

mobiliseringsmåtene. Etter norsk lov var det bare regjeringen som kunne sette mob. apparatet i verk —»

På side 202 i UKs «april-dagene» står: «Den (første mobiliseringsdag) ble dog fastsatt til 11. april. Mobiliseringen kunne da først avsluttes noen dager etter 11. april, antakelig mellom 15. og 20. april under vanlige forhold». Ennsi når fienden sto i landet! Generalstaben hadde forgjeves tryglet regjeringen om mobilisering før 9. april. —

Side 205: Generalstabs-sjefen, oberst **Hatledal** forklarer for UK at . . . «De fleste av divisjonssjefene ringte opp og spurte om det ikke skulle mobiliseres (natten til 9. april). Han kunne bare svare som sant var at en ventet på regjeringens avgjørelse. Endelig mellom klokken 3.30 og klokken 4 ble han kalt til Kommanderende General som nettopp hadde hatt telefonsamtale med statsråd Ljungberg: Brigadene skulle kalles inn. Han bemerket — og Kommanderende General bekreftet det — at stille, delvis mobilisering nå ikke var mulig. Kommanderende General sa at statsråd Ljungberg var på vei nedover. Han tilkalte oberstløytnant Munthe.

Ljungberg kom inn på hans kontor, og ga beskjed om at feltbrigadene skulle innkalles i overensstemmelse med det tidligere alternativ 1. Hatledal protesterte og gjorde oppmerksom på at **DELVIS OG STILLE MOBILISERING NÅ VAR UMULIG** (uth. A.L.), men Ljungberg sa at det skulle være stille mobilisering. (Innk. pr. post A.L.) Statsråd Lie kom i døren og ropte på Ljungberg at han måtte komme. Ljungberg gikk. Mobiliseringsordren ble så sendt ut i tiden mellom kl. 4 og 6.»

Grunnet Hatledals og for eksempel general Fleischers initiativ ble det noe pluss på. Dvs. Fleischer gjorde sitt på egen hånd . . .

Side 206: **Oberstløytnant MUNTHE, sjefen for mobiliseringsavdelingen**, sier i sin forklaring bl. a. at «omkring 3.45 ble han kalt inn på

da de ikke har hatt flertall i økonomistyret som bestemmer hva pengene skal gå til. Det fremsatte mistillitsforslag var et forsøk på å kvitte seg med dem som ikke gikk inn på SUF's linje, men nyalget resulterte ikke i flere røde i økonomistyret.

generalstabsjefens kontor. Tilstede var Kommanderende General, generalstabsjefen, statsrådene Ljungberg og Lie. Han hørte her på at Ljungberg uttalte at brigadene skulle innkalles under stille mobilisering, altså uten bruk av kringkasting, aviser, oppslag osv. Hatledal protesterte meget sterkt mot dette, men Ljungberg fastholdt sine ordrer.» . . .

Major L. C. Rolstad

har i brev til Kommissjonen av 5. desember 1945 også forklart seg om Ljungbergs konferanse på generalstabsjefens kontor. Hans forklaring faller i alt vesentlig sammen med Munthes . . . At Ljungberg under møtet i Generalstaben bestemte innkallelse av brigadene og stille mobilisering blir bekreftet av **kaptein (Asle) Hauglie** og **oberstløytnant Wrede Holm**. Hauglie (senere oberst) forklarer 29. oktober 1945 at han traff Ljungberg da denne forlot bilen for å gå inn i bygningen. Klokken var da mellom 3.15 og 3.30. Ljungberg sa at nå skulle de mobilisere 4 brigader. Han svarte at det burde de gjort for flere dager siden. Wrede Holm forklarer i sin fremstilling av 31. desember 1945, punkt 13, at han hørte en del av samtalen mellom Ljungberg og Hatledal. Han hørte Hatledal protestere, og si at det var for sent å sende hver mann ordre i posten.»

UK bemerket, side 210: «Det er beklagelig at den (Regjeringens beslutning) ikke ble truffet formelt, for da ville beslutningen vært klar og en ville ikke som i dag ha motstridende opplysninger fra regjeringsmedlemmene selv om hva som egentlig passerte. Kommissjonen bemerket videre: «Som det fremgår av den følgende fremstilling er det helt klart at de militære myndigheter etter pålegg fra statsråd Ljungberg har gått til delvis og stille mobilisering av brigadene med første mobiliseringsdag 11. april. Det må også anees på det rene at Generalstabssjefen har protestert mot ordren, og fremholdt at det ikke var tid til å gå til stille mobilisering, det måtte skje alminnelig mobilisering med fremmøte straks. Ordren er imidlertid utført etter statsrådets bestemmelse, men utvidet så meget som mulig. Gen.stabssjefens utvidelse representerer et tillegg av ca. 14 000 mann til de vel 24 000 som de fire brigadene omfatter . . . Kommissjonen

vil her bemerke at det er en feil av statsrådene ikke å ha satt seg inn i mobiliseringsterminologien på forhånd. Dette var det så meget mer grunn til å gjøre som mobiliseringsordningen var oppe til drøftelse i Regjeringen så tidlig som i regjeringsmøtet 1. september 1939 og fordi mobiliseringsbeslutningen ligger under Regjeringens ansvar.»

«Det er ganske visst så at utenriksminister Koht under avreisen på Østbanestasjonen hadde et intervju . . . i slutten av intervjuet tillegges Koht den ytring: «at det i natt gikk ut ordre til alminnelig mobilisering.»

Kommissjonen bemerket: «Det er dog ingen bekreftelse på at regjeringsbeslutningen har vært alminnelig i mobiliseringsreglenes forstand . . . Det må også være på det rene at Regjeringen ikke har bestemt åpenlys mobilisering.»

Såvidt Undersøkelseskommissjonen av 1945. —

*

KONKLUSJON

«Vi må få hederlig historieskrivning på dette område (9. april) snart. Og ikke forvridd solstrålefortellinger om at regjeringen den gang gjorde hva den kunne. Poenget er nemlig: den kunne i k k e.» (Farmand 23. 4. 1960). Statsstipendiat Sverre **Hartmann** skriver i Farmand 3. mai 1969 bl. a.: «I den pågående injuriersak vedrørende den norske oversettelse av «Prophet without Honour» er der ingen naturlige kontaktflater mellom det historiske stoff som er rullet opp og det som er selve prosessens gjenstand, stortingsmann **Sverre Løbergs** beskyldninger mot disponent **Hans S. Jacobsen**» Hartmann gjengir beskyldningenes ordlyd: «Jeg har injuriert før, og jeg vil nå igjen injurere Jacobsen for hans oversettelse og særlig for hans tilføyelser til Hewins' bok. Jacobsen bør frivillig underkaste seg psykiatrisk observasjon. Hvis ikke spesialistene kommer til at han har manglende sjelsevner, er han en av de største forfalskere og forfuskere av denne del av Norges historie som eksisterer.»

A.L.: Dette fullkomne rør kunne en rørebøtte servere Studentersamfundet i Bergen!

Hartmann henviser til et intervju med Jacobsen og Skodvin offentliggjort i «Magasinet for Alle» den 7.—13. juni 1967. Her uttaler Skodvin åpenbart under sin kro-

PARTILEDARE LUNDEHÅLL inbjuder kulturberarande människor från olika platsar av vår värld till läger på sin gård i Bohuslän under tiden 1. juli till 15. augusti 1970.

— Vid lägereldens sken känner Du ödesgemenskapen med gångna släkten och med levande! Avund och intolerans måste en gång få en slut. Ty Du själv är intet — Ditt folk är allt.

Anmälan om deltagande:

FUP, Partistaben, Ellös, (SVERIGE)

Frisinnade Unions-Partiet/Nordisk Ungdom

Karl-Erik S. Nilsson
Stf.pr.

Birgit Anderson
Rk.

Bo Stenkvist
Rul.

Månadsbladet FRIHUG-

Upolitisk og romsynt organ for sunn og nasjonal kultur, med artiklar om helse- og samfundsspørsmål, spanande fylgjetongar, dikt m.m. Fritt ordskifte om dei mest ulike emne: — Årspris kr. 30,-. Postgiro for bladpengar 80 821. Prøvenr. mot kr. 2,50 i frim.

Utgevar: Erling Seim,
K i n n

ANNELIESE PAROW TANNINNSETNING Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - v/Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Karl Johansgt. 23 — IV, tilv.
Telefon 33 49 00

niske og hittil karrierebefordrende stivkrampe i dette tema, som man har sett, dog følgende: «Og den engelske originalen er faktisk verre enn den norske omsetjinga, der ein del rettingar er gjort». (Uthevet av Hartmann.)

Sverre Hartmanns kjerne-setninger er disse: «Det er i iveren lett å overse hvorfor den endelige dom i en sådan injuriersak ikke kan benyttes som en stadfestelse eller underkjennelse, helt eller delvis, av den historiske sannhet på de områder som berøres.»

(Fortsettes)

Nyfasisme - - -

(Fort. fra side 4)

ligere franske fascist-bevegelser var preget av jødehat) nå åpenlyst for Israel.

Efter påny å ha slått fast at 'Ny orden' har sin hovedbastion i det juridiske fakultet på Sorbonnes avdeling i Latinerkvarteret sies det at

«Man kan (også) slå fast at fascisismen, som en ventet og fryktet reaksjon på det venstredirigerte mai-opprør, er på marsj blant studentene.

De nye toner kan bl. a. fornemmes i det ytterliggående høyreorienterte blad 'Rivarol', som kaller seg organ for 'den nasjonale og den europeiske opposisjon' og er like meget antikommunistisk som det er anti-gauldistisk. I det siste nummer søker en stor artikkel å rehabilitere de i sin tid for samarbeide med tyskerne dømte politikere Philippe Henriot og Pierre Laval — i en annen artikkel bringes en hyldest til forfatteren Robert Brasillach, som for 25 år siden ble henrettet for kollaborasjon. 'Rivarol' støtter Israel mot araberstatene, men kan likevel ikke skjule sin antisemitisme — således presenteres efter beste mønster fra 'Der Stürmer' regjeringens talsmann slik: Leo Hamon, 'alias Lew Goldenberg'.

En særlig rubrikk i bladet heter «Nyheter fra fronten». I den oppfordres de 3 000 nasjonalistiske studenter, som står rede til, tross forbudet, å møte frem til 'solidaritetsmøtet' for å vise at den nasjonale motoffensiv som er startet på det juridiske fakultet har hele den franske ungdom bak seg — —»

Så får en da se hvorledes dette kan utvikle seg!

Med B. Vogt i eksil - -

(Fort. fra side 5)

vakte bitterhet, ja fortvilelse, og ble innen Brigaden i Skottland årsak til mange selvmord.

Opposisjonen og kritikken ble særlig hard etter at forsvarsnihilisten Oscar Torp ble forsvarsminister. Men en forsvarsminister av den typen var så visst ikke noe nytt for nordmenn — Monsen f. eks. Eksilstyrets tafatthet hadde nok andre årsaker også enn den antatte middelmådighet — for det første kapitulasjonsavtalen, som ble holdt hemmelig — og for det andre: Hva hadde eksilstyret å sette inn? Lite var det å fikte med mens Regjeringen oppholdt seg i Norge og enda mindre som eksilstyre. Til det kom en tredje omstendighet: Koht og i alle fall en del av hans regjeringskolleger var fullt på det rene med at det var den engelsk-franske politikk overfor Norge som hadde utløst det tyske framstøtet mot nord. Heller ikke denne omstendighet kunne gjøres kjent blant emigrantene — uten å risikere munnkurv fra vertsfolket.

Også andre hensyn spilte inn. Alt i alt kunne eksilstyrets passive holdning være forståelig for dem som hadde oversikt over omstendighetene, og det var — etter mangt å dømme — bare en indre krets av statsråder — omstendigheter som har vært skoddelagt — skodvinnlagt — i hele etterkrigstida — som sagt.

Krigsinnsats som kunne karakteriseres som brudd på kapitulasjonsvilkårene, kan det formelt ikke være tale om. Størsteparten av handelsflåten vår vedble å seile for de to vestmaktene etter 10. juni 1940 som den hadde gjort fra november 1939. Den eneste forandring å snakke om var at i stedet for den enkelte reder, overtok Nortraship redernes rolle — leien for skip og utbetaling av hyrer — og sørget for å holde igjen en viss prosent av begge deler til dekning av egne og eksilstyrets utgifter. Hverken eksilstyret eller de andre emigranter burde falle vertslan- det til byrde.

Ble handelsflåtens innsats regnet som krigsinnsats? Det ble det spurt om i Stortinget på vårparten i 1946 av en representant. Til det svarte C. J. Hambro et blankt nei, og «det fordi vi tok betaling for den.» Handelsflåtens innsats i krigen var den eneste tellende faktor fra norsk side. Nordmenn i engelske styrker — til sjøs, til lands og i luften — ble regnet for frivillige — og kom ikke inn under kapitulasjonsvilkårene. Og Brigaden

MORGENBLADETS C.C.

har nye bekymringer på vegne av Norges NATO-tilslutning. Denne gang er det det svenske TV som har tråkket på redaktørens NATO-tær. Og det som har skjedd var dette at svenskene henvendte seg til den amerikanske ambassade i Stockholm — og ikke til den norske — for å få tillatelse til å være tilstede under Arctic Express i Nord-Norge. Skal vi si vår mening, så synes vi ikke det var så rart at svenskene holdt seg til husbonden og ikke til husmannen. Det er ellers merkelig hvor uheldig nordmennene i the Establishment alltid er med sine «allianser».

EIENDOMMELIG ER DET

å sammenligne den vesttyske Brandtregjeringens vårsalg av gamle tyske rettigheter og gammelt tysk

i Skottland — det eneste militære forband som eksilstyret forføyet over, drev som nevnt med «høyre om og venstre om til krigens slutt».

Så når det fra norsk rettslig hold i forbindelse med det såkalte rettsoppgjøret ble påstått «fortsatt norsk statlig krigføring» etter kapitulasjonen er det bare en påstand — og intet annet — en politisk formålstjenlig påstand for bl. a. å gi de «anordninger», som ble brygget sammen i London et skinn av legalitet. Dessuten måtte påstanden opprettholdes av hensyn til diktatet av 16. mai 1944 fra seiersmaktene og som eksilstyret skrev under på — sannsynligvis med glede — i hvert fall uten protest — fordi innholdet falt sammen med eksilstyrets egne siktemål. Heller ikke dette diktat er blitt trukket fram i dagspressen eller i noe bokverk om krigen. Diktatet skulle holdes hemmelig — «Not to be published». (Jfr. Harsem: «Utrolig men sant» (s. 75—76).

Slike brennbare saker og ting kommer ikke Benjamin Vogt inn på i den nevnte boka. Han forteller bare om slikt han har lagt merke til eller på annen måte fått direkte dokumentert — etter det han opplyser.

Og det kan jo være interessant nok. Men bakgrunnen for mangt som hendte, hopper han gladelig bukk over.

H. Frøystad

land med den holdning Japan inntar. Man har der prinsipielt erklært seg villig til et samarbeide med Sovjet når det gjelder bl. a. modernisering av sibirske havner, utnyttelse av jordgassforekomster m.v., men under henvisning til dette krever landet ettertrykkelig tilbakelevering av fire sovjetisk okkuperte øygrupper.

MØTETS SØDME

De to tyske regjeringssjefer, den vestlige Willy Brandt og den østlige Willi Stoph skal snart møtes for å forhandle om et mulig fremtidig samarbeide. Brandt tilbrakte som kjent krigen i Norge og Sverige og arbeidet flittig mot sitt fedreland. Stoph var riktignok gammelkommunist, men trass i at han hadde fått ideologisk utdanning i Sovjet ble det ikke krummet et hår på hans hode i Det tredje Rike. Stoph gjorde da også sin plikt som soldat ved et artilleriregiment og ble forfremmet til overkanoner. Etter krigsinnsats ble han stabsgefreiter og fikk jernkorset av annen klasse. Det er vel mulig at han også opprettholdt en hemmelig forbindelse med det russiske etterretningsvesen, men ellers var han positiv nok. Han skrev således artikler i den nasjonal-socialistiske «Deutsche Arbeitsfront» og skildret bl. a. henført sin militærtjeneste, bl. a. slik: «En opplevelse av blivende verd var fødselsdagsparaden for der Führer».

MERE OM DEGRELLE

foreligger det nå. Det heter at Degrelle klarte å forlate sin leilighet i Madrid før den hemmelige regjeringsbeslutning om å utlevere ham til Belgia kunne gjennomføres. Det spanske sikkerhetspoliti gjør nå jakt på ham i hele landet. Det er imidlertid en pussig måte Franco griper til for å rense seg fra fascismen ved å sette seg ut over asylretten, som er et grunnlag i en rettsstat. Fra annet hold forlyder det at Degrelle skal ha kommet seg over til en araberstat. Forøvrig er det vel tvilsomt om det vil være til noen fordel for de belgiske makthavere å få Degrelle utlevert. Man kommer vel ikke forbi en ny prosess og på bakgrunn av de på forhånd store motsetninger i landet, kan det vel hende litt av hvert.

BAK KULISSENE

foregår det tydeligvis litt av hvert av skumle saker og ting — iallfall hvis en skal tro det «Washington Observer» skriver i en januarutgave år. Det hevdes der at det eiendommelige tilfelle at gullprisen ikke som ventet har steget i den siste tid, men tvertimot falt, skyldes at Sovjetsamveldet «hemmelig har solgt gull til Londons gullmarked og det har blitt overført med svenke hærfløy fra Moskva.» Og hva har så Sovjet fått til gjengjeld? Jo: «Til gjengjeld for denne gunst, som holder gullprisen nede og setter de vestlige nasjoner istand til å stabilisere deres inflasjonsøkonomi, opprettholder USA og den britiske regjering sanksjonene mot Rhodesia, som resulterer i øket russisk salg av kromat-malm til Vesten, drevet ut av slavearbeidere.» Og på basis av dette slås det resignert fast at «Det synes som om alle internasjonale spørsmål når det analyseres tilbunns kan kokes ned til et spørsmål om dollars og cent.» Man tenker da naturligvis også på oljeinteressene, som spiller slik dominerende rolle blant annet i Midt-Østen og Nigeria, for bare å nevne etpar eksempler. Skjønt en kunne visst godt ta med USA's og Kinas strid i det fjerne Østen også.

EN FORBAUSENDE ERKLÆRING

får en vel si det er når den kjente israelske journalist og medlem av det israelske parlament Knesset Uri Avneri i et intervju med den sveitsiske avis «Die Weltwoche» uttaler seg slik: «Jeg kan ikke føle annet enn avsky for folk som koloniserer land de vet er stjålet og hvis virkelige eiere fremdeles er i live — sannsynligvis bare noen få kilometer fra grensen. Ingen sosial ordening som er bygget på undertrykkelse av et annet folk kan forbli bestående.» Når vi sier at dette er en forbausende erklæring nettopp fra Uri Avneri så først og fremst fordi han tidligere har gitt uttrykk for zionistisk militære synspunkter. Han var bl. a. jødisk kommandosoldat i den palestinske krig. Kan dette være et tegn på at Israel som sådan begynner å ta til fornuften?

DEN FRANSKE UTENRIKS-POLITIKK

kan vel forekomme mange uforståelig — ikke minst på bakgrunn av den sterke jødiske innflytelse i landet. Den førte da også som man vil vite til store demonstrasjoner mot den franske president under besøket i den sterkt jødedominerte New York. Bakgrunnen for den franske politikk menes imidlertid av kjennere å være at tilnærmingen mellom Paris og Marokko bare er en forløper for mere vidtgående anstrengelser fra Quai d'Orsay. Frankrike, sammen med Italia og Spania og også noen nordafrikanske stater har med stigende uro iaktatt de amerikanske og sovjetiske konsentrasjoner av stridskrefter i Middelhavet. Striden mellom Israel og araberstatene får på bakgrunn av dette en enda farligere karakter. Denne situasjon, heter det, har ikke bare foranlediget Paris til våpensalgene til Libya for å hindre en øket sovjetisk innflytelse der, men har også ført til at det er tatt opp forhandlinger med Marokko og Tunisia med sikte på en militærallianse.

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — *Kristne Venner* møtes den første fredag hver måned i Colletsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapeleg samvær.

Møtetid kl. 19.30.

Fredag 3. april nadverds gudstjeneste ved sogneprest Løken og Kai Normann.

FOLK og LAND

Kjerschowsgt. 5, Oslo 4

Telefon 37 76 96

Boks 3214 — Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontoret stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementpriser:
Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår i Skandinavia. Utlandet kr. 30,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 60,— pr. år, kr. 30,— pr. halvår.

Bruk postgironr.: 16 450

Løssalg kr. 2,—

Utgiver A/S FOLK OG LAND